

Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymän konserniohje

Sisällys

1. Tarkoitus ja tavoitteet	3
2. Soveltamisala	3
3. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen	3
4. Konserniohjeen sitovuus	3
5. Kuntayhtymän toimielinten toimivallan jako konserniohjauksessa	4
6. Konserniraportointi	4
7. Sisäinen valvonta ja kokonaisvaltainen riskienhallinta	6
8. Kuntayhtymän luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen	6
9. Keskitetyt konsernitoiminnot	6
10. Kuntayhtymäkonsernin tarkastus	7
11. Tytäryhteisöjen neuvotteluelvoitteet	7
12. Tiedottaminen kuntayhtymäkonsernia koskevista asioista	8
13. Nimeäminen tytäryhteisön hallitukseen	8
14. Konserniyhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa	9
Liite 1	10

ETELÄ-KARJALAN KOULUTUSKUNTAYHTYMÄN KONSERNIOHJE

Konserniyhteisöt harjoittavat kuntayhtymän toiminnan kannalta strategisesti tärkeää toimintaa, kuntayhtymälle muutoin kuuluvaa palvelutoimintaa tai tukevat sitä. Lisäksi yhteisöt voivat hallita kuntayhtymän kannalta merkittävää omaisuutta tai niillä on strateginen merkitys kuntayhtymän kehittämiseksi. Yhtiömuotoinen toiminta voi olla myös tapa järjestää kuntien välistä yhteistoimintaa.

Konserniohjaus on kuntayhtymäkonsernin johdon (kuntayhtymän hallitus, kuntayhtymän johtaja ja mahdolliset muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset) väline konsernin toimintayksiköiden konsernin edun huomioon ottavaan, tehokkaaseen ja tulokselliseen ohjaukseen. Tämä toteutetaan omistajaohjauksella.

1. Tarkoitus ja tavoitteet

Konserniohjeella luodaan puitteet Etelä-Karjalan koulutus kuntayhtymäkonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kuntayhtymän asettamien tavoitteiden mukaisesti.

2. Soveltamisala

Konserniohje koskee Etelä-Karjalan koulutus kuntayhtymää ja kuntayhtymän tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä, joihin kuntayhtymällä on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta.

Mahdollisissa kuntayhtymäkonserniin kuuluvissa muissa kuntayhtymissä ja kuntayhtymän osakkuusyhteisöissä ja säätiöissä kuntayhtymän edustajien tulee pyrkiä siihen, että konserniohjeen periaatteita noudatetaan.

Liitteessä 1 esitetään kuntayhtymäkonsernin rakenne. Konsernirakenteen muuttuessa liite 1 päivitetään kuntayhtymän tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä.

3. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen

Yhtymävaltuusto päättää konserniohjeesta.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kuntayhtymän tytäryhteisöjen yhtiökokouksissa ja hallituksissa.

Konserniohjeen tulee kuulua johtavien viranhaltijoiden sekä luottamushenkilöiden perehdytykseen.

4. Konserniohjeen sitovuus

Tätä konserniohjetta sovelletaan kuntayhtymäkonsernissa sen jälkeen kun yhtymävaltuusto on ohjeen hyväksynyt.

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädä-

dännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa pakottavaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on syytä ilmoittaa ristiriidasta välittömästi kirjallisesti konsernijohtolle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

5. Kuntayhtymän toimielinten toimivallan jako konserniohjauksessa

Yhtymävaltuusto

- määrittelee kuntayhtymän strategiset linjaukset;
- määrittelee strategisten linjausten perusteella kuntayhtymän konserniohjauksen;
- vahvistaa tytäryhteisöjen omistajapolitiikan kannalta keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet;
- hyväksyy konserniohjeen.

Kuntayhtymän hallitus

- toimii konsernihallituksena;
- vastaa yhtymävaltuustolle sen asettamien strategisten linjausten täytäntöönpanosta konsernissa;
- nimeää edustajat tytäryhteisöjen yhtiökokouksiin tai vastaaviin kokouksiin;
- nimeää kuntayhtymän ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin ja vastaaviin toimielimiin;
- raportoi yhtymävaltuustolle tytäryhteisöjen toiminnasta ja taloudesta vähintään kerran vuodessa kuntayhtymän tilinpäätöksen yhteydessä;
- antaa tarvittaessa yhtymävaltuustolle selvityksiä tytäryhtiöiden toiminnasta;
- antaa tarvittaessa ohjeet yhtiökokouksissa tai vastaavissa toimielimissä kuntayhtymää edustaville henkilöille kuntayhtymän kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin;
- vastaa kuntayhtymäkonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Kuntayhtymän johtaja

- toimii konsernijohtajana;
- johtaa kuntayhtymän hallituksen alaisena kuntayhtymän omistajapolitiikkaa;
- seuraa kokonaisuutena tytäryhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutumista ja raportoi tarvittaessa kuntayhtymän hallitukselle;
- vastaa kokonaisvaltaisesta yhteistyöstä tytäryhteisöjen johdon kanssa;
- seuraa kuntayhtymäkonsernin ja konserniohjeiden toimivuutta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia konsernin rakenteen ja ohjeiden kehittämisestä kuntayhtymän hallitukselle;
- valmistelee tytäryhteisöjä koskevat asiat kuntayhtymän hallitukselle;
- tukee kuntayhtymän hallitusta kuntayhtymäkonsernin johtamisen ja valvonnan sekä riskienhallinnan järjestämisessä;
- vastaa kuntayhtymän hallituksen alaisena konserniohjauksen toteuttamisen edellyttämien vastuiden määrittelystä

6. Konserniraportointi

Toiminnan ja talouden suunnittelu

Yhtymävaltuusto vahvistaa kuntayhtymän talousarvion yhteydessä omistajapolitiikan kannalta keskeiset tytäryhteisöjen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

Kuntayhtymän hallitus antaa tarvittaessa tavoitteiden asettamista koskevat ohjeet tytäryhteisöille. Konsernijohto neuvottelee tytäryhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä. Yhteistyön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen toiminta on kuntayhtymäkonsernin kokonaisedun mukaista.

Tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Tytäryhteisön hallitus vastaa asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Tytäryhteisön hallitus hyväksyy tytäryhteisön talousarvion ja taloussuunnitelman tavoitteineen ja investointiohjelmineen. Talousarvioon tulee sisällyttää toiminnanohjauksen kannalta keskeiset mittarit ja tunnusluvut, joilla tytäryhteisön toiminnan kannattavuutta, vaikuttavuutta ja talouden tilaa arvioidaan.

Yksityiskohtaiset ohjeet tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien rakenteesta ja aikataulusta antaa tarvittaessa kuntayhtymän talouspalvelut.

Raportoinnin sisältö

Kuntayhtymän talousarviossa ja -suunnitelmassa tulee ottaa huomioon kuntayhtymäkonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Tätä varten tytäryhteisöjen hallitusten tulee toimittaa kuntayhtymään sen edellyttämät tiedot tytäryhteisöjen tulos-, rahoitus- ja investointisuunnitelmista sekä yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Tämän lisäksi tulee toimittaa tietoja muun muassa tulevista konserni- ja yhtiöjärjestelyistä, merkittävistä muutoksista mainittujen yhteisöjen liiketoiminnassa ja toimialassa sekä merkittävistä sitoumuksista konsernijohtoon tarkemmin määrittelemällä tavalla.

Tytäryhteisöjen tilanteesta raportoidaan kuntayhtymän hallitukselle säännöllisesti vähintään kaksi kertaa vuodessa. Tytäryhteisöjen tulee myös antaa kuntayhtymän hallitukselle osavuositarkastusten ja tilinpäätöksen yhteydessä raportti yhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittymisestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä. Tytäryhteisöllä tulee olla tätä varten riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet. Raportoinnista kuntayhtymän hallitukselle vastaavat tytäryhteisöjen hallitusten puheenjohtajat tai toimitusjohtajat.

Tytäryhteisöjen tulee toimittaa kuntayhtymälle tiedot konsernitilinpäätöksen laatimisesta varten. Konsernijohto antaa tarkemmat ohjeet konsernitilinpäätöksen laatimiseksi tarvittavista tiedoista, laadinta-aikataulusta, tiedonannon määräajoista ja mahdollisista tiedonantopohjista tilinpäätös- ja toimintakertomustietojen ilmoittamisessa.

Riippumatta yhteisökohtaisten ohjeiden sisällöstä ja aikataulusta, on jokainen tytäryhteisö velvollinen raportoinnissaan oma-aloitteisesti huolehtimaan siitä, että raportit sisältävät olennaisen tiedon yhteisön ja koko kuntayhtymäkonsernin riskienhallinnan sekä tavoitteiden ja taloudellisen aseman seurannan kannalta.

Toimintaohjeiden antaminen tytäryhteisöjen hallintoelimiin nimetyille kuntayhtymän edustajille

Kuntayhtymän hallitus antaa tarvittaessa ohjeet kuntayhtymää tytäryhteisöjen hallintoelimiin edustaville henkilöille kuntayhtymän kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin. Kuntayhtymän hallituksen nimeämien edustajien tehtävänä on arvioida asiakohtaisesti toimintaohjeiden tarvetta.

Kuntayhtymän hallituksen toimintaohje tulee edustajan pyytää kuitenkin aina, kun käsiteltävänä on merkittäviä taloudellisia riskejä koskeva tai periaatteellisesti merkittävä asia, ellei yhteisö ole erikseen pyytänyt konserniohjausta.

Toimintaohjeita annettaessa noudatetaan yritys- ja liikesalaisuuksien osalta julkisuuslain-säädännössä edellytettyä salassapitovelvoitetta.

7. Sisäinen valvonta ja kokonaisvaltainen riskienhallinta

Tytäryhteisöjen sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan järjestäminen kuuluu yhteisöjen hallitusten ja toimitusjohtajien vastuulle. Konsernitasolla sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjaamisesta sekä valvonnasta vastaavat kuntayhtymän hallitus ja kuntayhtymän johtaja.

Tytäryhteisöjen hallitusten on huolehdittava siitä, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaperiaatteet ja menettelyt ovat määritelty osaksi johtamista ja päätöksentekoa sekä niiden toimivuutta seurataan. Tytäryhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulee olla kuntayhtymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeiden mukaisia. Tytäryhteisöjen tulee raportoida konsernijohdolle riskienhallinnan toimivuudesta ja riittävydestä sekä merkittävistä riskeistä. Raportointi on tehtävä viipymättä, jos merkittävän riskin realisoituminen on todennäköistä. Kuntayhtymän hallitus ohjaa tarvittaessa tytäryhteisöjä riskien hallintatoimenpiteissä.

Tytäryhteisöjen vakuuttaminen järjestetään kuntayhtymän vakuuttamisen periaatteita noudattaen.

8. Kuntayhtymän luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen

Kuntayhtymän luottamushenkilöllä on oikeus saada kuntayhtymän viranomaisilta sen hallussa olevia tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, joita luottamushenkilö pitää toimesaan tarpeellisina ja jotka viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan eivät ole vielä julkisia ja jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Tietopyyntö esitetään kirjallisesti konsernijohdolle.

Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamia tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten. Asiakirjoihin tulee merkitä, mikäli ne ovat salassa pidettäviä.

9. Keskitetyt konsernitoiminnot

Vieraan pääoman hankinta

Tytäryhteisöt hankkivat pitkäaikaisen vieraan pääomansa yhteistyössä kuntayhtymän kanssa. Yksityiskohtaiset ohjeet pitkäaikaisen vieraan pääoman hankinnan kilpailuttamisesta antaa talouspalvelut.

Tytäryhteisöjen tulee hakea pitkäaikaiselle vieraalle pääomalleen ensisijaisesti kuntayhtymän takaus valtioneuvoston antamissa rajoissa.

Varojen sijoittaminen

Mahdollinen tytäryhteisökonserni voi talouspalvelujen luvalla ottaa ja antaa keskinäisiä sisäisiä luottoja. Kuntayhtymän hallitus antaa tytäryhteisöille toimintaohjeet tapauskohtaisesti.

ti, jos tytäryhteisössä käsiteltävä asia vaatii oman pääoman ehtoista sijoitusta tai vakuutta tai muuta vastaavaa sitoumusta.

Henkilöstöpolitiikka

Kuntayhtymäkonserniin kuuluvien yhteisöjen tulee henkilöstöpolitiikassaan noudattaa kuntayhtymän henkilöstölinjauksia, kiinnittäen erityisesti huomiota työnantajakuvaan ja henkilöstön hyvinvoinnin, turvallisuuden sekä työviihtyvyyden kannalta merkityksellisten menestystekijöiden toteuttamiseen ja kehittämiseen.

Johdon palkan ja palkkaetujen määrittely edellyttää yhteisön hallituksen etukäteisneuvotte-luja kuntayhtymän hallituksen kanssa. Yhtiöiden tulee tehdä toimitusjohtajasopimukset, joissa sovitaan toimitusjohtajien velvollisuuksista ja eduista.

Kuntayhtymän hallitus antaa ohjeet työnantajana järjestäytymisestä. Tytäryhteisöt liittyvät Keva:n jäsenyhteisöiksi, jollei kuntayhtymän hallituksen kanssa ole muuta sovittu.

Hankinnat

Tytäryhteisöt noudattavat kuntayhtymän yleisiä hankintalinjauksia.

Konsernipalvelut

Tapauskohtaisesti arvioidaan, mitkä tukipalvelut ovat sellaisia, että kuntayhtymäkonsernin kokonaisedun kannalta tehokkainta on järjestää palvelu keskitetysti, huomioiden kuitenkin kuntalain ja muun lainsäädännön periaatteet.

Sidonnaisuusrekisteri

Tytäryhteisön hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja ilmoittavat sidonnaisuuksistaan kunta-lain 84 §:ään perustuvien periaatteiden mukaisesti konsernijohdon tarkemmin ohjeistamalla tavalla.

10. Kuntayhtymäkonsernin tarkastus

Ulkoisen tarkastus

Tilintarkastuksessa noudatetaan kuntalakia.

Kuntayhtymän tarkastuslautakunnalla on oikeus saada tytäryhteisöiltä tarpeellisiksi katso-mansa tiedot arviointitehtävänsä suorittamiseksi. Tarkastuslautakunta voi kutsua tytäryhteisöjen palveluksessa olevia henkilöitä kuultavaksi lautakunnan kokoukseen.

Sisäinen tarkastus

Kuntayhtymän sisäisellä tarkastuksella on oikeus saada tytäryhteisöiltä arviointitehtävän suorittamiseksi tarpeellisiksi katsomansa tiedot.

11. Tytäryhteisöjen neuvotteluelvoitteet

Tytäryhteisön tai mahdollisen alakonsernin on jo valmisteluvaiheessa hankittava omistajan ennakkokäsitys tehdessään päätöstä merkittävästä asiasta. Velvollisuus omistajan ennakkokäsityksen hankkimiseen on tytäryhteisön hallituksella, toimitusjohtajalla tai vastaavalla toimielimellä. Jos tytäryhteisö kuuluu alakonserniin, velvollisuus ennakkokäsityksen hankkimiseen on alakonsernin emoyhteisön toimitusjohtajalla. Tytäryhteisön hallituksen tai vastaavan toimielimen puheenjohtajan velvollisuutena on valvoa, että ennakkokäsitys on haet-

tu ja että se kirjataan pöytäkirjaan siinä kokouksessa, kun merkittävästä asiasta tehdään päätös hallituksen tai vastaavan toimielimen kokouksessa. Tytäryhteisöjen tulee pyytää kuntayhtymän hallituksen ennakkokannanotto mm. seuraavista toimenpiteistä:

- tytäryhteisön perustaminen;
- yhteisön toiminta-ajatuksen muuttaminen;
- yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikkö- asemansa suhteessa kuntayhtymään;
- yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen muuttaminen;
- toimintaan nähden merkittävät investoinnit;
- kiinteistö- ja yrityskaupat;
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti ole annettu yhteisön tehtäväksi;
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus;
- toimintaan nähden merkittävän omaisuuden tai oikeuksien hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen;
- merkittävä lainanotto ja -anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhteisöä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen;
- muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhteisön ja sen osakkeenomistajan tai hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimuksiin perustuvista oikeuksista luopuminen;
- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset;
- yhtiökokoukselle tehtävä tavanomaisesta poikkeava voitonjakoehdotus;
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen;
- merkittävät henkilöstöpoliittiset ratkaisut
- sidotun oman pääoman tai vastaavan erän määrän muuttaminen

12. Tiedottaminen kuntayhtymäkonsernia koskevista asioista

Kuntayhtymän jäsenkuntien asukkaille tulee sopivin tavoin tiedottaa tytäryhteisön toiminnasta silloin, kun tytäryhteisö hoitaa kunnallista tehtävää.

Tytäryhteisöä koskevasta tiedotuksesta vastaavat yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kuntayhtymäkonsernin edustajina kuntayhtymän hallitus ja kuntayhtymän johtaja.

Tytäryhteisön tiedottamisen on tuettava kuntayhtymäkonsernin asettamia tavoitteita ja toimintapolitiikkaa. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa tytäryhteisöjä koskevilla asioilla tulee huomioida kuntayhtymän yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

13. Nimeäminen tytäryhteisön hallitukseen

Tytäryhteisöjen päätöksentekoihin hallituksen valinta on merkittävin omistajaohjauksen yksittäinen toimenpide. Kuntalain velvoittavien säännösten mukaan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanon tulee mahdollistaa tytäryhteisön tehtävien tehokas hoitaminen.

Säännösten perusteella erityisesti markkinoilla toimiminen ja kannattavan liiketoiminnan johtaminen edellyttävät hallituksen jäseniltä tytäryhteisön toimialan talouden ja liiketoiminnan tuntemusta. Lisäksi hallituksen jäsenten tulee hankkia hallitustyöskentelyä tukevaa koulutusta.

Tasa-arvolain mukaan, jos kuntaenemmistöisellä yhtiöllä on hallintoneuvosto, johtokunta tai muu luottamushenkilöistä koostuva johto- tai hallintoelin (esim. osakeyhtiön hallitus), toimielimessä tulee olla tasapuolisesti sekä naisia että miehiä.

14. Konserniyhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa

Kuntayhtymän tytäryhteisöjen tulee noudattaa hyvän hallinnon ja johtamistavan periaatteita siten, että ne varmistavat, että tytäryhteisöissä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävä avoimuus, taloustietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ja että kuntayhtymän omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti konsernin kokonaisuena turvaten.

Liite 1

Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä

